

УДК 347.78:687.01

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.1.57>

ДИЗАЙН У ФЕШН-ІНДУСТРІЇ ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Циронян М.С.,

*аспірант Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності**Національної академії правових наук України*

ORCID: 0009-0004-8517-5738

Циронян М.С. Дизайн у фешн-індустрії як об'єкт авторського права.

Стаття присвячена дослідженню правової природи дизайну у фешн-індустрії та його охорони як об'єкта авторського права. У статті здійснено комплексний аналіз теоретичних підходів до визначення ключових характеристик дизайну як об'єкта творчої діяльності, що поєднує як функціональну, так і естетичну складові. Підкреслюється, що основним критерієм дизайнерських рішень є оригінальність, яка проявляється у власній інтелектуальній творчості автора. У дослідженні акцентується увага на окремих специфічних проблемах, пов'язаних із функціональністю виробів, циклічністю модних тенденцій і масовим відтворенням дизайнерських рішень, що ускладнює правову класифікацію та доведення авторства у судовій практиці. У статті наведений аналіз позицій науковців, що дозволило виокремити існуючі підходи до трактування поняття «дизайн» і «твір прикладного мистецтва» у контексті індустрії моди. Зазначено, що наявні наукові концепції демонструють відсутність єдиного підходу до визначення меж авторсько-правової охорони дизайнерських виробів, що підкреслює необхідність подальшого наукового осмислення відповідної проблематики.

У статті також проведений аналіз міжнародного і європейського законодавства та судової практики, зокрема проаналізовано Директиву 2001/29/ЄС про гармонізацію аспектів авторського права в інформаційному суспільстві та Директиву 98/71/ЄС про правову охорону промислових зразків. Встановлено, що європейська правова модель передбачає можливість кумулятивної охорони дизайнерських виробів як об'єкта авторського права і промислового зразка, а також визначає чіткі критерії оригінальності та новизни, що підвищує ефективність захисту дизайну у фешн-індустрії. Наведено ключові кейси судової практики, що ілюструють проблеми визначення меж охоронюваних елементів і балансування інтересів авторів фешн-дизайнів. Підкреслено необхідність удосконалення національного законодавства України шляхом імплементації європейських підходів, уточнення критеріїв оригінальності та розвитку практики судового захисту прав дизайнерів.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, фешн-індустрія, дизайн, правова охорона дизайну, оригінальність, творчий характер, цифровий дизайн, права дизайнерів, міжнародна практика, креативні індустрії.

Tsironyan M.S. Design in the fashion industry as an object of copyright.

The article is devoted to the research of the legal nature of design in the fashion industry and protection as an object of copyright. The article carries out a comprehensive analysis of theoretical approaches to determining the key characteristics of design as an object of creative activity, combining both functional and aesthetic components. In addition, it is emphasized that the main criterion of a design decision is originality, which is manifested in the author's own intellectual creativity. At the same time, the study focuses on certain specific problems related to the functionality of products, the cyclical nature of fashion trends and the mass reproduction of design decisions, which complicate legal classification and bringing authorship to judicial practice. The article provides an analysis of the positions of domestic and foreign scholars, which allowed us to identify existing approaches to the interpretation of the concepts of "design" and "work of applied art" in the context of the fashion industry. It is noted that the existing scientific concepts demonstrate the presence of a unified approach to determining the boundaries of copyright protection of designer products, which emphasizes the need for further scientific understanding of the relevant issues.

The article also analyzes international and legislative legislation and case law, in particular, the European Directive 2001/29/EC on the harmonization of aspects of copyright in the information society and Directive 98/71/EC on the legal protection of industrial designs. It is established that the European legal model provides the possibility of cumulative protection of designer products as an object of copyright and industrial design, and also improves clear criteria of originality and novelty, which ensures the effectiveness of design protection in the fashion industry. Key cases of case law are presented, illustrating the problems of determining the boundaries of protected elements and balancing the interests of fashion design authors. The need to improve the national legislation of Ukraine by

implementing European approaches, clarifying the criteria for originality, and developing the practice of judicial protection of designers' rights is emphasized.

Key words: intellectual property, copyright, fashion industry, design, legal protection of design, originality, creative nature, digital design, designer rights, international practice, creative industries.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку фешн-індустрії характеризується активною глобалізацією, цифровізацією творчих процесів і зростанням економічної цінності креативних індустрій, у межах яких дизайн одягу, взуття та аксесуарів займає важливе місце. Разом із цим, правова охорона результатів діяльності щодо створення дизайну в індустрії моди залишається фрагментарною, що, у свою чергу, зумовлює актуальність дослідження дизайну у фешн-індустрії як об'єкта авторського права. Масове копіювання дизайнерських рішень, швидке відтворення колекцій у форматі «fast fashion», а також поширення візуального контенту через цифрові платформи загострюють проблему ефективного захисту прав авторів. За таких умов виникає потреба у ґрунтовному теоретико-правовому аналізі можливостей і правових меж застосування авторського права до фешн-дизайну.

Актуальність даного дослідження також обумовлена відсутністю єдиного підходу до визначення правової природи дизайнерських виробів у фешн-індустрії. У національній та міжнародній правозастосовній практиці дизайн одягу може розглядатися як твір образотворчого мистецтва, промисловий зразок або як об'єкт, який поєднує елементи творчої оригінальності та функціональності, що ускладнює його правову класифікацію. Зазначене породжує правову невизначеність щодо критеріїв охороноздатності, обсягу авторсько-правового захисту та способів захисту порушених прав. Крім того, у контексті гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу (далі – ЄС) важливого значення набуває визначення ролі авторського права у забезпеченні балансу між інтересами дизайнерів, виробників і споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості правового регулювання та захисту авторського права на дизайн у фешн-індустрії досліджували такі вітчизняні науковці як: Т.І. Бегова, М.Є. Бичковська, К.Л. Добровольська, О.Ю. Новіков, Р.В. Походжук, Т.В. Походжук, І.М. Скоробрещук, В.О. Токарева та інші. Водночас більшість існуючих наукових праць присвячені дослідженню загальних питань авторського права та інститутів промислової власності, залишаючи поза увагою специфіку дизайну у фешн-індустрії саме як самостійного об'єкта авторського права з урахуванням його подвійної (функціональної та естетичної) природи. Крім того, зазначена тематика потребує проведення подальших наукових досліджень, що зумовлено насамперед динамічним розвитком фешн-індустрії, появою нових форм творчого самовираження, наприклад, віртуального та цифрового дизайну, NFT-об'єктів, використання технологій штучного інтелекту у створенні фешн-дизайнів, які не були повною мірою охоплені попередніми науковими дослідженнями та не мають усталеного правового регулювання.

Метою статті є комплексний аналіз дизайну у фешн-індустрії як об'єкта авторського права, визначення його правових ознак, критеріїв охороноздатності та особливостей реалізації і захисту авторських прав в індустрії моди.

Виклад основного матеріалу. Індустрія моди як складова креативних індустрій відіграє дедалі важливішу роль у сучасній економіці, а дизайн одягу та аксесуарів набуває не тільки естетичної, а також й комерційної цінності. Зростання конкуренції, поява цифрових платформ сприяють одночасно інноваціям і поширенню практик несанкціонованого копіювання дизайнерських рішень, що об'єктивно зумовлює потребу в розробці та запровадженні дієвих правових механізмів охорони авторських прав. Відсутність належного захисту призводить до знецінення інтелектуальної праці дизайнерів, зниження їхньої конкурентоспроможності та гальмування інноваційного розвитку галузі.

У теорії авторського права дизайн визначається крізь призму поняття «твір», під яким розуміється «результат творчої діяльності автора, виражений в об'єктивній формі» [1, с. 11]. Як зазначає А.С. Штефан «об'єктом авторського права є твір – результат інтелектуальної творчої діяльності, виражений у певній об'єктивній формі. Водночас, поняття «твір» є ширшим, ніж поняття «об'єкт авторського права»: перше включає всі і будь-які твори, незалежно від їх правової охорони, друге – лише ті твори, які охороняються законом» [2, с. 13].

Щодо поняття «дизайн», то в науковій літературі відсутній єдиний підхід до його визначення. Зокрема С. Скафіді розглядає категорію дизайну одягу як «форму прикладного мистецтва, що поєднує художнє самовираження та комерційну функцію, і зазначає, що саме ця подвійна природа ускладнює його правову охорону засобами класичного авторського права» [3]. Як зазначає В.О. Токарева «дизайн у сфері моди набуває об'єктивної форми у вигляді текстильного виробу або предмета одягу як готового, так і такого, що перебуває на стадії виготовлення, а також може бути зафіксований у формі ескізів (письмових чи цифрових), комп'ютерних моделей, макетів, лекал,

креслень та інших матеріалів, створених у процесі розробки» [4, с. 72]. На нашу думку, зазначені наукові підходи дозволяють віднести дизайн у фешн-індустрії до творів прикладного мистецтва, проте залишається відкритим питання меж охоронюваних елементів. Дизайнерські рішення у сфері моди обґрунтовано розглядаються як складова «модного права», яке в науковій доктрині визначається як «міждисциплінарна галузь, що охоплює правові аспекти життєвого циклу модного виробу – від створення концепції до охорони бренду» [5, с. 175]. Ідея та її матеріалізоване втілення у сфері фешн-дизайну можуть належати як фізичним, так і юридичним особам і бути об'єктами як авторського права, так і промислової власності (промислові зразки, торговельні марки тощо). Для набуття авторсько-правової охорони дизайн повинен бути результатом творчої діяльності та виражений в об'єктивній формі, при цьому, охороняється не ідея як така, а конкретне індивідуалізоване вираження (фасон, композиція, декоративні елементи, поєднання кольорів і матеріалів).

В аспекті авторського права основними критеріями його охороноздатності є оригінальність і творчий характер, незалежно від призначення чи утилітарної функції виробу. Разом із цим, саме функціональність одягу та аксесуарів породжує проблеми, пов'язані із відмежуванням охоронюваних елементів дизайну від тих, що зумовлені виключно технічною або практичною необхідністю. Крім того, додатковою проблемою є масове копіювання дизайнерських рішень у межах «fast fashion», що фактично нівелює економічну цінність авторського права для дизайнерів і ускладнює ефективний судовий захист.

У міжнародній та європейській практиці охорона дизайну у фешн-індустрії характеризується комплексним підходом, що поєднує інститути авторського права та права промислової власності. Правове регулювання охорони дизайну у фешн-індустрії в Європейському Союзі характеризується системністю та комплексним характером, що забезпечується поєднанням норм авторського права, права промислової власності і практики Суду ЄС. Основним актом у сфері авторського права є Директива 2001/29/ЄС про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві, яка закріплює загальний підхід до охорони творів як результатів інтелектуальної творчості автора [6]. Відповідно до статті 2 зазначеного акту «автору належить виключне право на відтворення твору», що має принципове значення для фешн-індустрії, в якій незаконне копіювання дизайнерських рішень є однією із найбільш поширених форм порушення прав [6]. Ключове значення для охорони дизайнерських виробів має Директива 98/71/ЄС про правову охорону промислових зразків, яка встановлює мінімальні стандарти захисту дизайну на рівні держав-членів ЄС [7]. Згідно із положеннями статті 3 вказаної Директиви дизайн визначається як «зовнішній вигляд усього виробу або його частини за допомогою індивідуальних і специфічних поєднань кольорів, ліній, фактур, форм та /або матеріалів продукту та орнаменту» [7]. Таке визначення повністю охоплює дизайн одягу, взуття та аксесуарів. Водночас статті 4-6 Директиви закріплюють критерії новизни та індивідуального характеру, що обмежує можливість застосування цього інституту до фешн-дизайну з коротким життєвим циклом, але, разом із цим, визначає чіткі правові межі для його реєстраційної охорони. Принципове значення для співвідношення авторського права та дизайну має положення статті 17 Директиви 98/71/ЄС, яка безпосередньо передбачає можливість охорони дизайну як об'єкта авторського права відповідно до національного законодавства держав-членів Європейського Союзу [7].

Необхідно також звернутися до практики Суду Європейського Союзу, яка відіграє системоутворюючу роль у формуванні єдиних стандартів правової охорони дизайнерських виробів у ЄС. Суд ЄС послідовно виходить із того, що об'єкт може одночасно охоронятися як промисловий зразок і як об'єкт авторського права за умови наявності власної інтелектуальної творчості автора. У цьому аспекті показовим є рішення у справі «Cofemel v. G-Star Raw» (2019 р.) [8] у якому було підтверджено можливість авторсько-правової охорони дизайнерських виробів, зокрема предметів прикладного мистецтва та елементів одягу, за відсутності додаткових естетичних критеріїв. У межах цієї справи компанія G-Star Raw заявила про незаконне копіювання компанією Cofemel дизайнів джинсів, світшотів та футболок, обґрунтовуючи позов тим, що відповідні моделі є оригінальними результатами інтелектуальної творчості та підпадають під охорону авторського права відповідно до Кодексу авторського права та суміжних прав Португалії. Зокрема частина 1 статті 2 цього Кодексу поширює авторсько-правову охорону на «твори ужиткового мистецтва, дизайну та промислові зразки за умови їхньої оригінальності, не встановлюючи при цьому вимоги щодо наявності особливої художньої або естетичної цінності» [9]. Водночас відповідач заперечував проти позову, стверджуючи, що спірні моделі одягу не можуть вважатися «творами» у розумінні авторського права. Суд ЄС, вирішуючи справу, сформулював універсальні критерії охороноздатності: об'єкт має бути результатом власної інтелектуальної творчості автора та становити оригінальне вираження, яке може бути чітко й об'єктивно ідентифіковане. Саме виконання цих умов, на думку Суду, є підставою для виникнення авторсько-правової охорони [8].

Зазначене рішення стало концептуально важливим для визнання дизайну одягу як об'єкта авторського права на рівні права ЄС. Суд підтвердив, що моделі одягу, у тому числі виробництва, можуть визнаватися творами за умови наявності творчого характеру та оригінальних ознак, які дозволяють індивідуалізувати відповідний результат діяльності. Це заклало підґрунтя для розширеного тлумачення авторського права у сфері моди та сприяло формуванню єдиного підходу до правового статусу дизайнерських рішень у фешн-індустрії, забезпечивши можливість ефективного захисту від копіювання та недобросовісного використання.

Отже, європейська модель охорони дизайну у фешн-індустрії визнає творчий характер дизайнерських виробів незалежно від їх утилітарної функції та забезпечує високий рівень правової визначеності через уніфіковані критерії охороноздатності, а також поєднує реєстраційні та нереєстраційні механізми захисту. Такий підхід, на нашу думку, може слугувати орієнтиром для вдосконалення національного законодавства України у сфері охорони фешн-дизайну.

У міжнародній практиці також відомі спори між модними брендами щодо копіювання дизайнів, що засвідчили важливість чіткого визначення меж охоронюваних елементів та ролі оригінальності у захисті прав дизайнерів. Наприклад, у справі «Christian Louboutin v. Yves Saint Laurent» [10] суди вирішували питання правової охорони окремого елементу дизайну – червоної підошви взуття. Дана справа має важливе значення для авторського права, оскільки засвідчила, що навіть окремі дизайнерські елементи можуть мати самостійну правову цінність за умови їх впізнаваності та зв'язку з творчою індивідуальністю автора. Вказаний кейс ілюструє тенденцію до фрагментарної охорони дизайну, що є характерним для сучасної фешн-індустрії.

Щодо законодавства України у сфері охорони дизайну у фешн-індустрії, то основним законодавчим актом є Закон України «Про авторське право і суміжні права», відповідно до статті 6 якого «об'єктами авторського права визнаються твори у галузі науки, літератури і мистецтва» [11]. Зазначене формулювання дозволяє віднести дизайн одягу та аксесуарів до об'єктів авторського права як твори художнього дизайну чи образотворчого мистецтва, однак закон не містить спеціального визначення поняття «дизайн», що може створювати складнощі у процесі правозастосування. Важливе значення для фешн-дизайну має також положення статті 7 Закону України «Про авторське право і суміжні права», яка передбачає, що охорона надається формі вираження твору, а не ідеям, принципам або концепціям. У контексті індустрії моди вказана норма означає, що загальна концепція колекції, модний стиль або тренд не підлягають авторсько-правовій охороні, тоді як конкретні дизайнерські рішення можуть визнаватися охороноздатним. Разом із цим, варто зазначити, що на практиці відсутні нормативно визначені критерії за якими можливо чітко відмежовувати охоронювану форму вираження дизайну від неохоронюваних ідей, що ускладнює доведення факту порушення авторських прав у суді.

Окремо необхідно зазначити положення статті 9 Закону України «Про авторське право і суміжні права» якою закріплено презумпцію авторства. Для дизайнерів у фешн-індустрії відповідна норма має обмежену практичну ефективність, оскільки дизайн одягу може створюватись в межах договірних або трудових відносин, а масове виробництво ускладнює ідентифікацію первинного автора конкретного виробу. Крім того, чинне законодавство України не містить спеціальних положень стосовно доказування авторства на дизайнерські вироби, що є особливо проблематично в умовах швидкого копіювання моделей у межах «fast fashion».

Паралельно з авторським правом дизайн у фешн-індустрії може охоронятися як промисловий зразок відповідно до Закону України «Про охорону прав на промислові зразки». Відповідно до статті 1 зазначеного Закону промисловий зразок визначається як «результат інтелектуальної, творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання» [12], що за своїми ознаками значною мірою перетинається з поняттям дизайну. Проте вимоги щодо новизни та індивідуального характеру, а також необхідність державної реєстрації значно обмежують можливість використання цього інституту для оперативного захисту фешн-дизайну, життєвий цикл якого, зазвичай, є вкрай коротким.

Аналіз чинного законодавства України вказує, що дизайн у фешн-індустрії підпадає під охорону авторського права як твір образотворчого чи прикладного мистецтва відповідно до положень Закону України «Про авторське право і суміжні права». Суттєвою прогалиною чинного законодавства України є, на нашу думку, відсутність спеціальних норм, що були б спрямовані на врахування особливостей індустрії моди, зокрема швидкості обігу дизайнерських виробів, сезонності колекцій та масового характеру копіювання. Також чинним українським законодавством не передбачено спрощених або превентивних механізмів захисту авторських прав на дизайн, таких як швидкі заборони на виробництво і реалізацію контрафактних виробів. У сукупності ці фактори свідчать про необхідність подальшого удосконалення національного законодавства з урахуванням європейського досвіду та сучасних потреб фешн-індустрії. У цьому аспекті обґрунтованим видається розширення положень Закону України «Про авторське право і суміжні права» шляхом закріплення можливості охорони не лише окремих елементів

дизайну, а й цілісного образу виробу за умови достатнього рівня оригінальності, а також введення категорії «твори моди» як самостійного об'єкта авторського права. Доцільним є й визначення моменту виникнення авторського права на об'єкти фешн-дизайну з моменту їх фіксації у матеріальній формі та встановлення критеріїв оцінки творчого внеску у разі переробки існуючих моделей.

Висновки. Проведене дослідження дизайну у фешн-індустрії як об'єкта авторського права дозволяє сформулювати наступні висновки. Насамперед необхідно зазначити, що дизайн у фешн-індустрії за своєю правовою природою є результатом творчої діяльності, що охоплює готові вироби, дизайнерські елементи, конструктивні особливості та функціональні рішення і формує цілісний, індивідуалізований об'єкт, здатний виступати самостійним об'єктом авторсько-правової охорони за умови відповідності критеріям творчості та оригінальності. Ключовим критерієм надання авторсько-правової охорони дизайнерським рішенням виступає оригінальність як прояв власної інтелектуальної творчості автора. Проведений загальнотеоретичний аналіз наукових підходів свідчить про відсутність у правовій доктрині єдиного бачення щодо меж авторсько-правової охорони фешн-дизайну, що зумовлено його прикладним характером і масовим відтворенням. Водночас сучасні наукові концепції та судова практика демонструють тенденцію до розширеного тлумачення об'єктів авторського права з урахуванням специфіки креативних індустрій. Аналіз міжнародної судової практики засвідчує, що ключовим орієнтиром у спорах щодо охорони фешн-дизайну є встановлення факту відтворення саме оригінальних елементів дизайну, а не загальних фешн тенденцій і стилістичних ідей.

Чинне законодавство України дозволяє охорону дизайну у фешн-індустрії механізмами авторського права, однак характеризується відсутністю спеціалізованого регулювання, нечіткістю критеріїв охороноздатності, а також неефективними механізмами захисту прав у разі швидкого копіювання виробів. Наявні прогалини у визначенні поняття дизайну, доказуванні авторства та співвідношенні авторського права з правом промислових зразків знижують ефективність правового захисту дизайнерських рішень. Законодавством Європейського Союзу передбачена комплексна модель правової охорони дизайну у фешн-індустрії, що ґрунтується на принципі кумулятивного захисту та поєднує інструменти авторського права і права промислових зразків. На нашу думку, із метою подолання зазначених вище проблем правового регулювання, доцільним є вдосконалення чинного законодавства України шляхом імплементації європейських підходів, зокрема принципу кумулятивної охорони, уточнення критеріїв оригінальності фешн-дизайну та розвитку судової практики з урахуванням стандартів ЄС. Вважаємо, що реалізація вказаних заходів сприятиме підвищенню рівня захисту авторських прав дизайнерів і сталому розвитку фешн-індустрії як важливої складової креативної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мельников М. Визначення поняття «твір» з позиції авторського права. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2006. № 6. С. 9-11. URL: http://www.ndiiv.org.ua/Files2/2006_6/2.pdf (дата звернення: 01.01.2026).
2. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту: монографія. А.С. Штефан. К.: НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2017. 150 с. URL: <http://ndiiv.org.ua/Files2/Monogr.avtor.%20pravo%20i%20sumiz.%20prava.pdf> (дата звернення: 01.01.2026).
3. Scafidi S. Intellectual Property and Fashion Design. *Intellectual Property and Information Wealth*. 2006. Vol. 1, No. 115. URL: <https://ssrn.com/abstract=1309735> (дата звернення: 01.01.2026).
4. Токарева В.О. Окремі питання інтелектуальної власності в індустрії моди. *Часопис цивільстики*. Випуск 24. С. 70-74. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e1bd50b-c98f-4f18-8714-a9a53047cd30/content> (дата звернення: 01.01.2026).
5. Пожоджук Р.В., Пожоджук Т.В. Fashion Law як нове у праві. *Приватне право і підприємництво*. 2017. Випуск 17. С. 174-179. URL: <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2017/17/42.pdf> (дата звернення: 01.01.2026).
6. Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj/eng> (дата звернення: 01.01.2026).
7. Directive 98/71/EC of the European Parliament and of the Council of 13 October 1998 on the legal protection of designs. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998L0071> (дата звернення: 01.01.2026).
8. Judgment of the Court (Third Chamber) of 12 September 2019. Cofemel – Sociedade de Vestuário SA v G-Star Raw CV. *EUR-Lex*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62017CJ0683> (дата звернення: 01.01.2026).

9. Código do Direito de Autor e dos Direitos Conexos: Decreto-Lei n.º 63/85 de 14.03.1985. *Diário Da República*. URL: [https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1985-34475475_\(дата звернення: 01.01.2026\)](https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1985-34475475_(дата звернення: 01.01.2026)).
10. Christian Louboutin SA v. Yves Saint Laurent America Inc., № 11-3303 (2 Cir. 2012). *United States Court of Appeals for The Second Circuit*. URL: [https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca2/11-3303/11-3303-2012-09-05.html#:~:text=Because%20Louboutin%20sought%20to%20enjoin,lacquered%20outsoles%20in%20all%20situations_\(дата звернення: 01.01.2026\)](https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca2/11-3303/11-3303-2012-09-05.html#:~:text=Because%20Louboutin%20sought%20to%20enjoin,lacquered%20outsoles%20in%20all%20situations_(дата звернення: 01.01.2026)).
11. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01 грудня 2022 року № 2811-IX. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20_\(дата звернення: 01.01.2026\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20_(дата звернення: 01.01.2026)).
12. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3688-XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12_\(дата звернення: 01.01.2026\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12_(дата звернення: 01.01.2026)).

Дата першого надходження рукопису до видання: 01.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026

© Циронян М.С., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0